

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KBO/2018/419

BETREFT: educatief pakket ‘Vlees van in de wei tot op je bord’ .

1. PROCEDURE

1.1. Ontvangst: 15 november 2018

1.2. Verzoeker

[A], ouder.

1.3. CZB

Bij e-mail van 15 november 2018 wordt de vraag aan het secretariaat van de Commissie bezorgd. Bij e-mails van 23 en 30 november 2018 wordt door de vraagsteller een bijkomende toelichting bij de vraag bezorgd.

2. INHOUD van de VRAAG

Aan de kinderen van de vraagsteller werd via de schoolagenda een brochure met als titel ‘Vlees van in de wei tot op je bord’, meegegeven. De brochures, uitgewerkt per graad in het basisonderwijs, gaan uit van het Vlaams Centrum voor Agro- en visserijmarketing (VLAM), een vzw binnen het beleidsdomein Landbouw en Visserij die de afzet, de consumptie en het imago van producten van de Vlaamse landbouw, visserij en agroalimentaire sector bevordert in binnen- en buitenland.

Volgens de vraagsteller gaat het, gelet op de economische opdracht van VLAM, om ‘mededelingen die rechtstreeks of onrechtstreeks ten doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen’ verpakt in een ‘educatieve’ folder. Gezien de folders werden meegegeven via de schoolagenda, wordt volgens de vraagsteller ingegaan tegen de decretale plicht om leermiddelen reclamevrij te houden.

De vraagsteller meent dat de inhoud van de folders niet strookt met de realiteit en dan ook niet als educatief materiaal kan worden ingezet. Hij geeft in dat verband een overzicht van inhoudelijke bezwaren. De inhoud van de folders is volgens de vraagsteller niet te rijmen met de eindtermen, waarin onder meer voorzien is dat kinderen wordt aangeleerd om gezonde en niet gezonde levensgewoonten te onderscheiden, inzicht te verwerven in de effecten van de mens op het milieu en respect en zorg voor de natuur te tonen ‘vanuit het besef dat de mens voor zijn levensbehoeften afhankelijk is van het natuurlijk leefmilieu’.

De vraagsteller stelt de vraag of de brochures, gelet op de inhoud en de commerciële belangen van de vzw VLAM, binnen het kader van het onderwijs –zonder enige kadering- mogen verspreid worden. Door de verspreiding geeft de school een impliciete autoriteit aan de inhoud,

die volgens hem betwistbaar is en in doel strijdig met de eindtermen en de bepalingen inzake reclame in het decreet Basisonderwijs.

De vraagsteller is van mening dat het niet gaat om een educatieve brochure, maar wel om reclame, gelet op de door hem aangehaalde onjuistheden en onevenwichtigheden, het op promotie van vlees gericht discours én de aangegeven eindtermen, die niet opgenomen zijn als doel van deze brochure. De scholen worden volgens de vraagsteller gebruikt als promotor van een product.

3. ZITTING VAN DE COMMISSIE

3.1. Datum en uur: 7 december 2018 om 13u.

3.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

3.3. Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel VII.2 Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt samengesteld: De heer Bengt Verbeeck, voorzitter.

Thijs Streng, Etienne Becuwe en Jean Dujardin, leden.

3.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

/

3.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1. Regelgeving

** Decreet basisonderwijs van 25 februari 1997*

Art. 51

§ 4. Een schoolbestuur dat mededelingen toelaat die rechtstreeks of onrechtstreeks ten doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen, waakt erover dat:

1° door het schoolbestuur verstrekte leermiddelen of verplichte activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen;

2° facultatieve activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen, behoudens indien deze mededelingen louter attenderen op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging;

3° bedoelde mededelingen kennelijk niet onverenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;

4° bedoelde mededelingen de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

**Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.*

4.2. Bevoegdheid

Waar de vraagsteller uitgaat van de stelling dat de betwiste folders misleidende en onvolledige informatie bevatten, dient erop te worden gewezen dat de Commissie niet bevoegd is voor een algemene, inhoudelijke beoordeling van leermiddelen. Oordelen over de inhoudelijke of pedagogische kwaliteit van educatieve pakketten, behoort in de eerste plaats tot de verantwoordelijkheid van de scholen.

Voor een beoordeling van de vraag of de folders te rijmen zijn met de regelgeving inzake reclame en sponsoring in het onderwijs, is de Commissie wel bevoegd.

4.3. Advies

4.3.1. Mededelingen die de verkoop van producten of diensten bevorderen.

De onderwijsregelgeving regelt het statuut van mededelingen die rechtstreeks of onrechtstreeks tot doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen. Dergelijke mededelingen zijn niet absoluut verboden. De decreetgever heeft er wel strikte beperkingen voor ingesteld.

In het basisonderwijs moet het schoolbestuur er over waken dat de door het bestuur verstrekte leermiddelen en de verplichte activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen. Onder leermiddelen en activiteiten moet worden verstaan alles wat noodzakelijk is om de eindtermen te realiseren, de ontwikkelingsdoelen na te streven of de in het eigen leerplan opgenomen doelstellingen te realiseren. Het betreft alles wat daartoe aangewend wordt in de klas bij het opvoeden en leren: leermiddelen (leerboeken, agenda, geografische kaarten, foto's, folders, brochures e.a.), didactisch materiaal (video, audio, film e.a). Elke reclameboodschap (tekst, foto) bij leermiddelen of verplichte onderwijsactiviteiten die bepaalde bedrijven, producten of merken onder de aandacht brengt of suggereert is in strijd met het decretaal verbod betreffende reclame.

De onderwijsregelgeving voorziet wel een uitzondering op het verbod op reclameboodschappen bij facultatieve activiteiten in het basisonderwijs. Er mag sponsorvermelding zijn. De sponsorvermelding moet wel verenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstelling van de school en ze mag de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

Met respect voor de aldus omschreven grenzen kan het schoolbestuur verder een eigen beleid voeren op het gebied van reclame en sponsoring. De principes die de school daarbij hanteert, worden overlegd binnen de schoolraad en moeten in het schoolreglement worden verwoord. Verder kan een bedrijf/organisatie zich in een school enkel manifesteren mits uitdrukkelijke toestemming van het schoolbestuur en/of directie.

4.3.2. Toepassing

De betwiste brochures, die werden uitgewerkt per graad in het basisonderwijs, bevatten informatie over vlees in het algemeen en laten omtrent dat thema verschillende aspecten aan bod komen. Waar de vraagsteller aanvoert dat de brochures onvolledige en onjuiste of

misleidende informatie zouden bevatten, brengt de Commissie in herinnering dat zij niet bevoegd is voor een inhoudelijke beoordeling van educatief materiaal.

De Commissie is wel bevoegd zich uit te spreken over de vraag of de verspreiding van de brochures verzoenbaar is met de decretale principes inzake reclame en sponsoring in het onderwijs. Wat dat betreft is de Commissie van oordeel dat het betwiste materiaal dermate breed en algemeen is opgevat dat niet kan gesteld worden dat het moet beschouwd worden als een reclameboodschap. De brochures hebben zoals gezegd overigens betrekking op vlees in het algemeen en zijn niet gericht op specifieke onderscheiden vleesproducten noch op welbepaalde producenten of distributeurs. De Commissie vindt in de brochures onvoldoende aanknopingspunten om te besluiten dat er een oproep tot het kopen van vleesproducten in moet worden gelezen. Ook de vraagsteller maakt niet concreet op welke punten hij een schending van het decreet ziet. Dat het initiatief voor het ontwikkelen van de brochures zou uitgaan van een organisatie met commerciële belangen, is op zich onvoldoende om te besluiten dat het materiaal strijdig is met de decretale principes inzake reclame en sponsoring. Volledigheidshalve onderstreept de Commissie dat het tot de autonomie van de scholen behoort om de wenselijkheid te beoordelen van een verspreiding of een gebruik in klasverband van het aangeboden materiaal.

4.3.3. De Commissie komt tot volgend advies:

De Commissie is niet bevoegd is voor een algemene, inhoudelijke beoordeling van het materiaal.

De invalshoek van het voorliggende materiaal met informatie over vlees is dermate ruim en algemeen dat het niet kan worden beschouwd als een reclameboodschap waarvan de verspreiding strijdig is met de decretale principes inzake reclame en sponsoring in het onderwijs.

Brussel, 7 december 2018

Frederik Stevens
Waarnemend Secretaris

Bengt Verbeeck
Voorzitter